

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 29. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 59/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punktu un 13.¹ panta piekto daļu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts noteic, ka apcietinātajam ir tiesības uz vismaz stundu ilgu satikšanos ar radniekiem, laulāto vai citām personām ne retāk kā reizi mēnesī ģimenes un radniecisko attiecību saglabāšanai un sociāli lietderīgu kontaktu saglabāšanai un veicināšanai, izņemot gadījumu, kad apcietinātajam ir procesa virzītāja noteikti ierobežojumi attiecībā uz tikšanos un saziņu ar minētajām personām.

Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektā daļa paredz, ka satikšanās notiek bez izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnes, bet vizuālas kontroles apstākļos. Vizuālo kontroli var veikt, arī izmantojot inženiertehniskos līdzekļus.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai vērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai ir spēkā stājies spriedums par tās pašas apstrīdētās normas atbilstību tai pašai augstāka juridiska spēka tiesību normai un vai izskatāmās lietas tiesību jautājums, ņemot vērā šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, ir atrisināts (*sal. Satversmes tiesas 2025. gada 30. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2024-19-01 11. punkts*).

Satversmes tiesa 2009. gada 23. aprīlī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2008-42-01 “Par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta 6. punkta vārdu “stundu ilgu” un “cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam” (turpmāk arī – spriedums lietā Nr. 2008-42-01). Sprieduma lietā Nr. 2008-42-01 pieņemšanas laikā Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts noteica: “(1) Apcietinātajam ir tiesības: [...] 6) uz stundu ilgu tikšanos ne retāk kā reizi mēnesī ar radniekiem vai citām personām izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē.” Satversmes tiesa atzina minētās normas vārdus “stundu ilgu”, ciktāl tie noteica īslaicīgās tikšanās maksimālo laiku, un “izmeklēšanas cietuma administrācijas pārstāvja klātbūtnē”, ciktāl tie neparedzēja apstākļu individuālu izvērtēšanu, par neatbilstošiem Satversmes 96. pantam un spēkā neesošiem no 2009. gada 1. decembra.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts ir piemērots redakcijā, kādā tas izteikts ar 2022. gada 16. jūnija likumu “Grozījumi Apcietinājumā turēšanas kārtības likumā”, kas stājās spēkā 2022. gada 20. jūlijā. Spriedumā lietā Nr. 2008-42-01 šīs tiesību normas satversmība nav vērtēta.

Līdz ar to pieteikumā ietverto prasījumu par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkta atbilstību Satversmes 96. pantam nevar uzskatīt par jau izspriestu.

4. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs kopš [datums] atrodas apcietinājumā. Atrodoties apcietinājumā, Pieteikuma iesniedzējs lūdzis atļaut

ilglaicīgu satikšanos bez vizuālas kontroles ar laulāto, taču izmeklēšanas cietuma administrācija saskaņā ar apstrīdētajām normām viņam šādu satikšanos neesot nodrošinājusi.

4.1. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka izmeklēšanas cietuma administrācija Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punktu piemēro tādā veidā, ka viņam ar laulāto atļauts satikties vienu stundu reizi mēnesī. Proti, netiek izskatīta iespēja ļaut tikšanos uz ilgāku laiku un biežāk, kaut arī viņam nav paredzēti izmeklēšanas tiesneša noteikti satikšanās ierobežojumi. Tādējādi tiekot pārkāptas viņam Satversmes 96. pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*). Jāpastāv tiešai saiknei starp personu un pieteikumā apstrīdēto tiesību normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkta neatbilstību Satversmes 96. pantam pēc būtības ir saistīti ar to, kā konkrētajā gadījumā ir tikusi interpretēta un piemērota minētā norma. Proti, Pieteikuma iesniedzējs savu Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu pamato ar to, ka izmeklēšanas cietuma administrācija, lai arī tai ir šādas tiesības, neizvērtēja viņa individuālos apstākļus un nepiešķīra iespēju satikties ar laulāto ilgāk kā uz vienu stundu un biežāk kā reizi mēnesī. Tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka tieši Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13. panta pirmās daļas 6. punkts, nevis tā piemērošana konkrētajā gadījumā, rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmē ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4.2. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektā daļa nepamatoti ierobežo viņam Satversmes 96. pantā ietvertās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, jo paredz obligātu vizuālu

kontroli satikšanās ar laulāto laikā bez iespējas individuāli izvērtēt šādas kontroles nepieciešamību.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma un Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir pārsūdzējis Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka lēmumu par satikšanās ar laulāto ierobežojumiem. Administratīvā rajona tiesa ar [datums] spriedumu Pieteikuma iesniedzēja pieteikumu noraidīja. Minētais Administratīvās rajona tiesas spriedums nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Administratīvās rajona tiesas spriedums stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 13. aprīlī. Tādējādi minētais termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektās daļas atbilstību Satversmes 96. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektā daļa neatbilst Satversmes 96. pantam, jo Pieteikuma iesniedzējam piešķirtās īslaicīgās satikšanās ar laulāto notiek ar vizuālo kontroli. Minētā norma arī neparedz šāda ierobežojuma individuālas izvērtēšanas nepieciešamību un pamatotību. Ņemot vērā, ka Pieteikuma iesniedzējs atrodas apcietinājumā jau gandrīz četrus gadus, šādos apstākļos nav iespējams saglabāt ģimenes saites.

Lai Satversmes tiesa varētu vērtēt, vai apstrīdētā norma nepamatoti ierobežo tiesības uz privāto dzīvi, pieteikuma iesniedzējam savā konstitucionālajā sūdzībā jāpamato, kāpēc šis ierobežojums neatbilst Satversmes 96. pantam. Vērtējot apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 96. pantam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 2) vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai tas ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 13. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-18-01 16. punktu*). Satversmes tiesa, noskaidrojot, vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi, pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2022. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. 2022-09-01 16. punktu*).

Pieteikumā ir norādīts vien tas, ka Satversmei atbilstošs risinājums būtu tāds, kas neparedzētu obligātu vizuālo kontroli satikšanās laikā visos gadījumos un ļautu katru gadījumu izvērtēt individuāli. Tādējādi pieteikumā nav sniegts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs juridiskais pamatojums tam, ka Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektā daļa neatbilst Satversmes 96. pantā ietvertajām tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību.

Līdz ar to pieteikums par Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 13.¹ panta piektās daļas atbilstību Satversmes 96. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 59/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa